

Nro 10.

A' ELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Költ Bótsben Januariusnak 3-dik napján 1795.
esztendőben.*

* *

* * *

*Kitsiny szikrából is gyakorta nagy tűz szokott
kerekedni.*

Oly véggel fogott fegyvert a' Frantzia nemzet
ellen a' Hollándiai republica, hogy a' Scal-
dis vizén való, de a' patrióták által erőszakosan
meg sertetett jussát vissza szerezhesse, 's tovább
is fenn tarthassa. Ez a' vég magában eleinte
könnyen el érhetőnek lenni láttatott, mi-
nekutánna a' Cs. K. és Prussiai armádiák, a'
Brunsvigiai uralkodó herczeg vezérése a' att
nemcsak Lotharingiába, hanem Champániába is

K

bé mentek, minden ottan lévő fr. erősségeket meg hódoltattak, és olly nagy előmeneteleket tettek vala, hogy magok a' Párisi revolutionisták is tartottak látogatásoktól. Mindenekfelett való bizodalma volt, és lehetett is a' Hollandiai respublikának, Nagy Britanniában, melly mind hozzája való baratsága, mind a' vele régtől fogva kötött és fenn álló kereskedésbéli szövetség által ösztönöztetvén, egész tengeri erejét védelmezésére ajánlotta, és küldötte.

A' Hollandiai respublikának ezen tulajdon, és szövetségesi erejében való bizodalma, az Austriai Belgiomnak, de kiváltképen a' Hollandiai tartományok külsának Mاستrichtnak múlt efszændőben lett el foglaltatások, a' Frantzia északi ármádiának a' *Mósa* vizén lett által menetele, a' Rénusig való ki terjeszkedése, 's leg közelebb a' *Waal* vizén lett által rontása után annyira el tsüggedett, hogy nagyobb veszedelemnek magától való el földítása végett, kéntelen volt Párisba követeket küldeni, 's magának békességet kérni.

A' mint a' Hollandiai levelek beszélik, kevesre mehetnek az oda küldetett kövcek *Brantsen* és *Repelaer* urak a' bokros gyüzedelmeikben fel fuvalkodott Párisi Conventnek tagjaival, a' kiknek törvénytelen kivánságok egészien oda tzéloni láttatik, hogy Hollandiának régi constitutiója, melly mellett már más fél száz efszændőktől fogva szüntelen virággott, töröltessen el, és az aristocratica igazgatás formája helyeit democratica állitasson fel; hogy az Orániai ház, mellynek érdemeit soha is elégendőképen meg nem hálalhaty-tya Hollandia, eddig volt jussaitól örökössen megfoltzattasson; és hogy ne tsak el állyanak a' Belgák Nagy Britanniának szövetségétől, hanem egyfszermind velek együtt mennyenek Anglia ellen, és a' mint az új Frantziák szokták mondaní, puszítsák el a' kevély Ambiont. Számárnál is nagyobb számár kivánság!

Azomban, az északi Frantzia ármádiának fika szerentséjü fő kormányozója *Pichegrü* Generál erőssen folytattya gyözödelmeit, és a' mint a' leg későbbi Hágai és Amsterdami levelek bizonyittyák, és a' múlt szombatön költ Bétsi diarium is jelenti, *Arnhejmot*, *Utrechtet* el vette, az Yssel vizén túl fekvő tartományt egészlen meg hódoltatta, magát a' Hollandiai tartományt, Hollandus aranyakra vágyodó seregével együtt özön viz módjára el borította, *Hágát*, *Rotterdámot*, és *Amsterdámot*, *Gertruydenberget*, *Berg op zoomot*, egy szóval minden Hollandiai erőssegeket el foglalt, úgy hogy *Zelandiának Walcheren* nevü szigetén kívül, minden tartományokat és városokat meg hódoltatott. — A' mint a' Bétsi diarium jelenti, maga az Orániai hertzeg familiástól együtt, nem *Brünsvigába*, nem is *Hamburgba* a' mint néhány külső levelek mondották, hanem egy hajón egyenesen Angliába futott, a' Hágai Karok és Rendek pedig, nem látván jobb módot a' Hollandiai republikának nagyobb veszedelemtől való meg mentésére, egészlen a' Frantzia részre hajlottak.

Az ezen szomorú ki menetel előtt történt dolgokat, ekként festi le a' *Leydai* közönséges levél után, a' Bétsi diarium. Fájdalom! a' kemény tél frigyét kötött a' Frantziákkal. — Annak segítsége által mind bellyebb bellyebb nyomúlnak déli Hollandiába és Utrechtbe, a' le esett mértékletes köd meg nem akadályoztathatta őket, sem *Ninwegen* mellett a' *Waal* vizén, sem Rheen alatt a *Rénuson* való által menetelben. — A' *Bommeli* és *Thieli* szigetekben még tsak egy talpallatni föld sints immár birtokunkban, minekutánna a' *Jan. 8 ikén*, és *9 ikén Buuren* és *Grép* mellett keresett gyözödelmeiket az egyesült seregeknek semmivé tették volna, a' Frantziáknak *Jan. 10 ikén* szerzett diadalmok. Már most mind bellyebb bellyebb fúrják magokat. — *Walwooden* Generál vezetés alatt, a' *Leck* vize háta megé vonták magokat a'

Anglusok és Hannoveránusok. — *Gorcum*, a' hol volt eddig az Orániai hertzegnek fő kvártélyja, magának hagyatott.

Egy *Jan. 13 ikén* költ Amsterdami levél így beszél: *Jan 13 ikén*, által költöztek a' Frantziák a' *Rénuson Panderen*, a' *Waalon Ninwegen*, a' *Leck* vizén pedig *Wageningen* mellett. Még most nem tudatik, minémü kimenetele volt az Austria-kusokkal *Panderen* alatt volt ütközeteknek. *Ninwegen* és *Wageningen* mellett szolgált nékiek a' szerentse, ottan mind a' batteriákat el vették, mind *Arnheimből* ki nyomták az Austriai sereget; annakutánna oldalról vévén az Anglusokat és Hannoveránusokat, sok embert el vesztegettek közülök — már most a' *Wual* vizének mind a' két partya hatalmokban vagyon. — *Pichegrü* Generál *Cuylenburgig* ment, oda vitte kvártélyát is által. — A' Cs. K. seregek a' *Rénushoz*, az Anglusok, Hannoveránusok, Hassusok, és Fr. emigránsokból álló legiók pedig a' N. Birodalom háttáraihoz vonták magokat.

Amsterdamból így írnak *Jan. 14 ikén*: A' háttárainkról jött tudósítások naponként mind szomorúbbak. — Mindenütt özön viz módjára terjednek ki a' Frantziák. — A' köztük támadott félelmet, és nyughatalanságot le nem lehet írni — a' honnyaikból ki futottaknak és hozzánk jötteknek száma mind untalan szaporodik. — A' Frantzia könnyű seregek, nevezetessen a' veres huszárok közel vagynak *Utrechthez*. Az oda való polgári előjárók capitulatiót küdöttek eleikbe, azt adván okúl, hogy ámbár egész tartományok fel kellyen is ellenek, még sem akadályoztathatják meg előmenetelekben. — *Pichegrü* Generálhoz küldött biztosaik által arra kérték ötet, hogy addig is míg Fr. seregek mennének oda bé, engedje meg a' Hollandus őrizetnek ott maradását, különben nagy rendetlenség és zürzavar fog városokban támadni. A' Hollandiai Karok és Rep.

dek is követeket küldöttek hozzája: — Nyóltz nap alatt el válik dolgunk.

A' későbbi Hol'andiai levelek épen olly szomorú-hangon beszélnek, mint az elsőbbek. Egy, *Jan. 17 ikén* költ Hágai levél ekként panaszokodik: Valósággal három biztosokot küldött *Utrecht* városa a' Frantzia Generalitáshoz, olly fel-tétellel, hogy az egész tartományt készek annak által adni. — Egészien oda vagyunk — mindeneket el foglalt a' félelem — mindenönnen ki futnak a' lakosok, nints a' ki meg mentse őket a' veszedelemtől — a' helytartó fejedelemnek egész familiája nyakra före készül — minden féltő jószágait rakásra rakta — maga a' Fejedelem a' Hertzogenbuschba küldetett követjeinek visszateréseig itt fog mulatni, hogyha kivánt választ nem veszen, maga is követni fogja familiáját.

Amsterdamból így írnak *Jan. 16 ikén*: Mint-hogy semmi reménységünk nem lehet az ellenség markából való meg szabadulásunkhoz, és mivel az egyesült seregek is kéntelenítettek magokat hátráb húzni, bizonyossan felnyitvatnak kapuink a' győzedelmes Frantziák előtt. — Harmad nap-tól fogva 2000 honnyaikból ki futott szekér lakosoknál több jött ide, a' kik rész szerént itt maradtak, rész szerént pedig tovább mentek javaiknál és életeknek meg mentése végett. — Kétség kívül minden Belgiomi tartományok capitulálni fognak a' Frantziákkal.

Hadi Történetek.

A' melly tudósítást Gr. *Clerfayt* hadi Tár-mester, *Mühlheimi* fő kvártélyából *Jan. 21 ikén* küldött a' Felsőleges udvari hadi Kancelláriához, az is az egyesült seregek, és Frantziák közt *Jan. 9 ik* napjától fogva, 18-ikig történt hadi dolgokat, és a' Hollandiai republikának jelenvaló szomorú állapotját tárgyalja. *Jan. 9 ikén*, így

szól ez a tudósítás, a' *Leck* vizén túl vólt az Anglus armádiának jobb szárnya, külső őrállói *Lingen* mellett állottak, a' Hannoveránusok, és egynehány Anglus Batallionok *Wageningennel* által ellenben a' Réousig, *Ninwégennel* által ellenben pedig a' *Waal* vizéig terjeszkedtenek ki. — Az ellenségnek *Thieiból* és *Ochtenből* való kiűztetése *Abercrombie* Anglus Generálra bízattott. — E' végre Jan. 9 ikén este, egy batallion *Kaunitz*, és egy batallion *Brechainville* regementiből küldetett hozzája. — Az említett Anglus Generálisnak Jan. 10 ikén, jókor reggel *Ochten* alá lett menetelekor, két batteriát foglaltak el a' *Frantziák*, és a' *Knovsenburgi* erősségből is ki nyomták az Anglusokat.

Ugyan azon órában nagy ágyú ropogást hallván *Abercrombie* Generál *Huessen* felől, megállapodott, kívánván tudni, mi történt legyen ottan. — Értésére esvén, hogy az ottan lévő *Kaunitz* batallionja el nyomattatott, vissza tért a' kormánya alatt lévő három colonnéval, és mindjárt akkor által költözvén a' Réuson *Oesterbek* és *Dornevert* közé állította a' Hannoveránusokat, *Wageningen* és *Grep* közzé a' *Kaunitz* és *Brechainville* batallionnyait, *Rheenen* mellé pedig az Anglusokat. — *Hammerstein* Hannoveranus Generál, a' *Waal* vize mellé vonúlt Anglusokkal és Hannoveránusokkal *Elst* mellett állapodott meg. A' *Bemmel* és *Waal* mellett készített batteriákban Cs. K. gyalogság feküdt. —

Leg elsőben is a' 7 és 8 sántzra rohant egy Fr. colonne, más pedig a' 4-ikre és 5-ikre — a' két elsőbet mingyárt el foglalták, a' 4-iket oda kellett hagyni, a' 3-ikat 5-ikét és 4-diket sokáig védelmezték az Austriakusok. — *B. Alvinczy* hadi Tármester, a' ki ezen történetben nagy bátorsággal és okossággal viselte magát, dél előtt 9 órákor, maga is bé ment a' 2-ik és 3-ik sántzba, Gyulai regementijéből egy batalliont *Pandern*, egymás batalliont pedig a' *Stuárt* regementijéből

a' hid védelmezésére küldött. — Azomban egy rakás Frantzia Bommeltől *Gent* felé nyomult, más tsuport pedig a' *Waal* vizén való által menetelre törekedett, a' kiket lehetetlen volt az egyesült seregeknek nagy lankadtsága, és töltéseiknek el fogyása miatt, szándékjukban továbbá meg akadályoztatni.

Még is mindazáltal ismét öfzve gyűjtötte B. *Alvintzy* vízfőze veretett seregeit *Huthuysen* és *Gent* közt, és önnön maga vezérelte őket a' harmadig sántz ellen, a' honnan ki is nyomta, és a' *Waal* vizén is által üzte a' Frantziákat. — Ugyan akkor B. *Werneke* F. M. Lajtinánt is egy osztályt vitt a' *Gyulay* regimentéből a' második sántz ellen, és ő is hasonló szerentsével élt. — Másfelől a' Cs. K. zsoldban lévő Sax nevű Fr. huszár regimentnek Oberstere *Gotteshejm* ment a' *Bemmelben* volt ellenség ellen, ki nyomta azt eleinte, hanem több több menvén ellene, kéntelen volt azt ismét által engedni.

Egy darabig mind az egyik, mind a' másik rész meg szünt a' viadaltól, hanem dél után 4 órakor, mintegy 11000 ember küldetvén *Moreau* Generál által a' Frantziáknak segítségül, három colonnében indultak által a' *Waal* vizén, és ambár mind itt, mind amott sokáig tartoztatták légyen is őket a' Cs. K. gyalog vitézek; de mivel mind úntalan szaporodott az ellenségnek száma, végtére jelt adatott B. *Alvintzy* a' vízfőze menetelre, és *Arnheimba*'s *Huessenbe* vontá bé magát, B. *Werneke* F. M. Lajtinánt pedig *Pandernbe*, minnekutánna a' tsillag nevű sántzban lévő Hollandus ágyúknak sütő lyukaikba vas szegeket vertett volna. — És így mind ezt, mind a' több sántzokat el foglaltatták a' *Waalon* túl a' Frantziák, és *Huessentől* fogva *Lingeig* cordont vonták a' *Rénus* túlsó partyán. (Az itt nevezett helységek a' *Waal* és *Rénus* vizei közt fekvő tartományban vagynak *Clivián* alól, *Utrecht* et *Hollandia* felé.)

Az ezen harmadnapig tartott tsatában el hólott, sebbe esett, el fogatott, és el tévelyesett. Austriai vitézeknek száma 250 emberre tétetik, az ellenségé pedig 1500 ra — *Jan. 13 ikén* istnét mozogni kezdetek a' Frantziák a' Rénus túlsó partján, melly miatt szüntelen fegyverben kellerett: a' Cs. K. seregeknek állani — más nap az *Eldeni*, *Rantviki* és *Huesseni* tanyákat is el foglalták, és mivel előre el látnak azt az egyesült seregeknek vezérjei, hogy az ellenség tovább is folytatni fogja győzödelmeit, a' Hannoveranusok *Wageningen* és *Grep* alá, az Anglusok *Amersfortba* az *Urehti* tartományba, végtére az Austriaikusok az *Issel* vize háta mége vonták magokat.

Azonközben a' Hollandiai tartományba bé nyomú't Frantziák is mind bellyebb bellyebb mentenek abba bé, és sebes lépésekkel mentenek *Rotterdam*, és *Amsterdam* felé. Illyen szoros környüállások közt sebes postát küldvén az Orániai örökös hertzeg *B. Alvintzyhez*, és az Anglus Hannoveránus Generálisokhoz, egynehány ezerből álló segítséget kívánt magának küldteteni. Küldettek is mind a' Cs. K. mind az Anglus seregektől; de mivel mind az *Urehti*, mind a' Hollandiai tartományok deputátusokat küldöttek a' Frantzia vezérek eleibe, és arra kötelezték magokat, hogy a' Frantziákan kívül, semmi idegen seregeket nem botsátanak bé kapuikon, *Walwoden* Hannoveránus Generál meg állapodott *Amersfortban*.

Jan. 17 ikén délután ismét három colonóben indúit ki az ellenség *Heussenből* és *Eldenből* *Arnheim* felé, olly fel ítéttel, hogy az ott völt seregeket *Doesburgtól* el szakaszsa, és egészlen bé zárja az elsőbet. Értésére adatván az ellenségnek ezen szándéka *Gr. Clerfayt* hadi Tármesternek, mivel igen roszsz védelmező állapotban találta *Arnheimot*, még a' nap este ki marsirozni parantsolta onnan a' Cs. Kir. seregeket. Mindjárt akkor fel kérette a' várast *Vandamine* Fr. Generál a' benn lévő Hollandus kórmányozótól Gróf

Rschtern Generáltól. Ez is jól látván annak megtarthatására való lehetetlenséget, teleyesítette a' Fr. vezérnek kívánságát, a' ki más nap reggel, ú. m. Jan. 18-ikán minden lárma és rendetlenség nélkül bé marsirozott abba.

B. *Alvintzy* hadi Tármeister, a' ki ezen hofzfas tsatazásnak szemmel látott tanúbizonysága, és az ott lévő Cs. K. corpusnak vezére vala, különösen magasztalja B. *Werneck* F. M. Lajtinántnak, B. *Gottesheim* Obersternek, és a' Generálkvártély Srábtól való *Pohaszka* fő Strázsa mesternek rendkívül való vitézségeket, hadi okosságokat, vigyázóságokat, és Fejedelmeknek tartozó hivszógalattyakat, a' kik nemcsak ekkor, hanem más hadi történetekben is megkülönböztették magokat. — Dicsisi *Volckmann* és *Pothornyai* kapitányoknak szemébe ötlött vitézi bátorságokat is.

Egy Jan. 18-ikán költ Mogüntziai levélből azt olvassuk, hogy a' Párisi Conventnek azon környéken táborozó Fr. armádiánál lévő biztosat, a' *Thionvillei Merlint*, a' ki a' Cs. K. seregeknek recognoscírozására ki ment, *Weisenau* alatt eltsipték a' *Wurmzer* vitéz hufzárjai, hanem egy egész escadron Frantzia lovasság menvén segítségére, ki mentették ötöt a' fogságból. — Oldal fegyverét mindazáltal tsak ugyan elhozták magokkal hufzárjaink. Dél után 4. órakerombákkal töretett bé a' Rénus jege a' *Weisenau*i sántsok mellett. — Igen sok desertorok jöttek hozzánk által a' Frantziáktól, kiváltképen a' stutzosok közül, a' kik egyenlőképen azt beszélték, hogy az eddig ott vólt Fr. batallionok, pihent seregek által fognak felváltatni. — *Manheim* alatt egészen által állott a' Rénus vize, melly miatt éjjeli nappali vigyázatban vagynak az ott fekvő őriző seregek. — *Károly* fő hertzeg oda hagyta *Heidelberg*át. — Már itt van Bétsben, tegnap múlt egy hete estéli 5 óraker érkezett ide.

Jan. 21-ikén, mellyen t. i. néhai *XVI Lajos* szerentsétlen Frantzia király ártatlan életet elvezette, nagy lárma hallatott a' Frantzia ármadiánál, kétségkívül annak emlékezetét inneplették meg pátrioták. Ne hogy részeg fővel valamit próbállyanak, egész nap fegyver alatt vóltanak *Möllenendorf* Feldmarsál parantsolatyából a' Prussus seregek.

Nagy Britannia.

Fagel úr és két más fő Hollandus urak, egy hollandus kurirnak Londonba lett érkezése után, közszas conferentziát tartottak *Pith* ministerrel — A' Gloucesteri hertzeg *Wilhelm*, a' királynak harmadik szüliött fia a' Hollandiában lévő Angliai ármadiától haza ment. — Az ennekelötte Frantzia szolgálatban vólt Hybernusokból áll négy regement a' Britanniai szolgálatban fog maradni, és hat regementre szaporítatni, montirjok szinte olyan léfzen, mint vólt a' Frantzia szolgálatban, és mivel többsire mind catholicus keresztények, catholicus tábori papok rendeltettek hozzájuk. — Londonban 60000 emigráns Frantziáknak való hadi köntös, és 40000 téli ló patkó, vagy inkább vas czizma készitetett, minden lóra 4 pár, mi végre, nem tudatják. — Angliában is annyi hó esett ez idén mindenütt, a' mennyi régtől fogva nem láttatott. — Az utak tsaknem mindenütt járhatatlanokká lettek, mind a' mezőkben, mind a' városokban és helységekben, még Londonban magában is mély a' hó, allig lehet az miatta utzákon járni. — A' szegényeknek tápláltatásokra nagy summa pénzt adtanak ölzve a' tehetős lakosok és urak. — A' kenyér nagyon szük és drága Londonban, mellynek kiváltképen való oka a' Lengyel országi insurectio — sem innen, sem Amerikából semmi gabona nem vitetik Angliába, a' honnan ennekelötte, sok ezer gobonával terhes hajók mentenek oda. — A' Gróf *Howe* kormánya bízott Angliai flotta, mellynek még *Jan.*

6 ikán ki kellett volna indúlni az Amérikából jövő kereskedő hajóknak védelmezésére és kisérésére, még most is a *Portsmuthi* ki kötő helyben múlt. — A' napkeleti Indiára menendő flotta már készen van.

Jan. 3-ik napján tartatott parlamentális gyűlésben elő vétetvén e' folyó éleztendőben folytatandó hadakozásra szükséges költségek dolga, mind a' felső, mind az alsó parlamentomban nagy láрма esett. — A' felsőben *Landsdowne* Marchio igen tsipős óratíót mondott a' ministerium ellen: Örvendek, *úgymond*, hogy mind az el múlt, mind e' folyó éleztendőben protestálhatok a' mostani veszedelmes hadakozás ellen — hol vagynak a' hazánk kívül küldetett ármádiáink? va ósággal nem az élőknek, hanem a' meghóltaknak országában — hadi tiszteink nem érdemlik ezen nevezetet, mindnyájan gyermekek, olyanok, a' kik nem régen tették le kezeikből *Ovidiusnak* metamorphosisát, és magok is bámúlnak rajta, hogy vers olvasókból és írókból kapitányokká és Obersterekké változtanak által — granatérosaink pedig mindnyájan invalidusokká lettenek. — Mindenütt győzedelmeskedik a' Francia respublika. — *Korsika* Pith ministernek leg kedvesebb szemefénye: már is veszedelemben forog, nem sokáig fogja magát abban gyönyörködtetni — azt gondolta, hogy halhatatlan hírt's nevet fog magának az által szerezni, azomban féltő, hogy ellenkezőképen ne történnyen a' dolog. — Hogyha Hollandia velek békességet tsinálni kéntelenéteik, mitsoda fel tételekkel fogják azt meg nyerni, nem a' meg győzettek, hanem a' győzedelmesek fogják azt meg határozni. — Minekutánna a' Rénus által fagyott, az *Arnheimi* hidat öszve rontották az úszkáló jég darabok, igen könnyű lézzen nékiek a' *Waal* vizén által menni és szerentsétlen kavalleriánkat öszve áprítani.

Frantzia Ország.

A' Jan. 14 ik napján tartatott gyűlésben így szólott *Dumont*: ideje, *úgy mond*, hogy felnyit izemekkel vigyázzon a' Convent néhány Európai fejedelmeknek kémjeire, a' kik szüntelen azon dolgoznak, hogy belső hadat indíthassanak a' hazafiak közt. — Szükség ezen vérszopó, félelmet okozó, és tékozló emberek ellen fel támadni, 's halálra üldözni őket, constitúciónkat továbbra is fenn tartani, és a' múlt Jul. 27 ik napján támadt revolutiónkat (ekkor ölettetett meg *Roberspiere*, timborás társaival együtt) álhatalos lépésekkel követni. — Látvánök azt, hogy hajlandók vagytok a' békességre, és a' köz boldogságnak erőslábra való állítására, meg akarják jó szándékaitokat gátolni. — Nosza esküdjetek meg mindnyájan a' *Roberspieristának* halálig való üldöztetésékre. — *Dumontnak* és a' *Thionvillei Merlinnek* javasolására azt végzette a' Convent: 1) Hogy a' melly nemzeti képviselő a' másikat Rojalistának nevezéndi, azonnal tsukatasson bé az Abtay tömlőt házba. 2) Hogy a' Parisi nemzeti gárdisták seregéből minden tizt, a' ki *Roberspier* követője, küldetessen ki. 3) Hogy Jan. 21 ik napja az egész nemzet által innepeltessen meg. 4) Hogy azok a' kenyér sütők, a' kik kenyeret sütni nem akarnak, és azt hirtelik a' nép közt, hogy szűk a' gabona, vetessenek a' tömlőtökre. 5) Hogy a' köz jóra ügyelő commissiónak szüntelen gondja legyen elegendő eleségnek bé szereztetésére. 6) Hogy *Keilermann* Generális botsátasson szabadon, fizetessen ki eddig a' kasszába maradt zsoldja, és állitasson vissz a' hivatalyába adandó alkalmatossággal.

A' Jan. 15 ikén, egy adjutáns 's két közkatonajelenvén meg a' Convent gyűlésének gátolja előtt 19 zászlót mutattak bé, a' mellyeket t. i. nyert az északi Frantzia armádia ellenségeitől. — *Richard* arról tett jelentést a' köz jóra ügyelő

commissiónnak képében, hogy a' Pyrenénsi Frantzia ármádia újban szép előmeneteleket tett Spanyól Országban, nevezetessen, hogy *Katalóniában*, mind Rosást mind a' Sz. Háromság nevű erősséget el foglalta — hogy az északi ármádia diadalmaskodott a' respüblika ellenségeln; hogy a' *Ninwegen* mellett lévő hartzban 120, a' *Bom-meli* szigetben 171, *Graveben* pedig 164 ágyúkat nyert, (de talán csak a' papirosón); és hogy az utolsó erősségben 800 mázsa puska port, és 4000 flintát talált. — Ezen való örömében azt végzet-te a' Convent, hogy mind az északi, mind a' Pyrenensi ármédiák igen érdemesekké tették magokat hazájok éránt, és hogy az ott jelenlévő két köz katona, kik mind ketten egy egy zászlót nyertenek, emeltessenek hadi tiztségre. Mind ezeket, mind az adjutánst meg ölelvén az előülő, atyafiságos tsókokat tapasztott pofáikra. — General *Miranda* is, a' ki t. i. *Dümurier* vezérlése alatt *Mastrichtnak* ostromát félbe szakasztotta, 's e' miatt a' vele való titkos czimborazással vádoltatott, és tömlöztze vettetett, most már szabadon botsáttatott.

Nemtsak a' Rojalistákra, hanem azoknak vezérjekre *Charretes* Generálra is ki terjesztetett a' Convent által ki hirdettetett amnestia. — Hogyha 10 nappal az amnestiával való meg kínál-tása után vizsgálva térend a' respüblika hivségére, úgy semmi baja nem lészén, hogyha pedig nem, tehát a' haza örökös ellenségének fog tartattatni, és ez után is üdöztetni.

Elegyes Tudósítások.

A' múlt Decemberben, minden Amériikai há-jók meg tartóztatnak és meg vizsgálattak a' Bri-tanniai harminzadókön, és kéz irással kötelez-tettek arra, hogy semmiféle dolgot nem fognak a' Frantziák számára vinni. — Miként egyezhessen meg e' dolog az Amériikai Státusokkal nem régen

kötött *commercialis tractával*, a' melly meg erősítés végett most szinte Filadelfia felé való útban vagyon, meg nem foghattuk. — Egy *Laharpe* nevű tudóst tett a' Párisi Convent a' nemzeti könyvtárnak fő gondviselőjévé *Lefevre* helyett, a' ki nem szenvedhetvén az ott tapasztaltatott pénzbeli tékozlást, önként le tette hivatalyát. — *Laharpe* ugyan jó Frantzia poéta, de még is sokan kételkednek arról, hogy ő egy olly rakott könyvtárnak igazgatására alkalmas lehessen. — *Charrete*-nek a' Rojalisták híres vezérjének testvér huga, a' Vendei hábotúnak ki ütésétől fogva szüntelen Nantesben vólt, de incognito, az az senkinék ki nem adta magát, ki légyen. — Semmi jövedelme nem lévén, vátrása által táplálgatta életét. — Most már, minekutánna amnestiát hirdettetett volna ki a' Párisi Convent a' Vendei osztályban, magát mások előtt ki nyilatkoztatta, és mindenek által igen barátságossan fogadtatott. — A' Párisi dámák különös formán szoktak mostan öltözködni. — Ugy hallatik, hogy *Grodnában* gyűllést fognak a' szomszéd fejedelmeknek követjeik tartani, 's ottan fog Lengyel Országnak jövendőbéli sorsa meg határozatni. Nemcsak Hollandiából, hanem Spanyól Országból is követek küldettek Párisba. — A' Prussiai király nagy summa pénzt osztogattatott ki új esztendő napján az el hullott katonák özvegyei és árvái közt.

Erdély Ország.

Hunyad Vármegyéből Jan. 12 ikén: Egy *Gurá-Dobri* nevű faluban lakó házas chirurgus tellyeséggel nem szerette a' feleségét, e' pedig ötet rendkívül. Történt a' múlt esztendőnek utolsó napján, hogy dél előtt el ájúlván az aszszony, darab ideig semmi érzékenységet nem lehetett benne érezni. Meg örülvén ezen a' férje, kirtelen meg vonatta a' harangokat, maga pedig az asztalához futott koporsót tsináltatni. Az alatt felébredvén az aszszony ájulásából, tudakozza a'

szolgáló leánytól, kinek és miért vonattak meg a' harangok: a' te tisztességedre, *úgymond amaz*, édes afzszonyom, mivel hóltnak lenni vélt a' férjed; melly feleleten meg boszszonkodván a' halottaiból fel támadt afzszony, fekvő helyéről fel ugrott, 's mérgében fel és alá járt a' szobájában. Azomban az örömmel el tölt férj is bé dobbanván a' szobába, talpon állva talállya meg hóltnak lenni gondolt feleségét, kinek látására nemcsak meg rettent, hanem a' földre leroggyanván egyfzeriben szörnyű halált holt, és harmad nap múlván nem a' férj gyűlölt feleségét, hanem ez szeretett férjét temette a' sirbe.

Olly nagy és kemény telet, mint minémű van most a' meleg climájú Hunyad vármegyében, nem ért a' mostani emberi nyom, a' malmok mindenütt el fagytak, a' maros vizén öt arasz mélységű a' jég, melyre még edeig senki sem emlékezhetik, a' maros vize alól zavaros, a' jég pedig szép tiszta.

Ugyan ezen Hunyad Vármegyében, Sz. András. nevű faluban este felé meg itattya egy szegény ember a' *Tserna* nevű folyó vizen a' tehénét, és midőn le fekünni készülne, ki megyen az istállóba, hogy északára enni adjon marhájának, de imé dögölvé talállya a' szegény párát. Meg nyúzatván azt, az estéli hideg vizet jéggé válva találta a' gyomrában. — És így a' bélnek természeti melegsége sem melegíthette meg a' viznek szörnyű hidegségét.

Karátson harmad napján, néhány nemes hadonok, néhai Tiszt. Incze István Esperest uram özvegye tanítása és igazgatása alatt, egy szép magyar komédiát jádzottanak el a' praetoriális ház palotájában, a' Dévai lakosoknak tökéletes meg elégedésével, és olly kellemetesen producálták a' *Théséus* számkivetése alatt folyt *Hippolitának Fédra*val való ügyét, hogy a' múlt nyá-

ron, ugyan ezen darabot jászott N. Enyedi Col. léz. unban tanuló nemes ifjusag, és deákság sem lépet: eleikbe.

Austriai Belgiom.

A' Gráveben vólt Hollandus öríző sereg, így szóll egy Brúszszeli level múlt hónapnak utólsó napján ment itten által, a' melly Fr. Országba vietik fogságra. A' mi bóldogtalan tartomá-nyunk, egy idegen nemzetet sem kereskedhetik, Frantzia Orzágból is, néhány luxusra tartozó dolognál egyebet nem vehet, azt is pedig ezet meg ezer akadályok közt. — Földünknek termé- se mind requisitio alá vettetett; és így rövid idő múlva még azok is nagy szükségben lesznek, a' mikkel ennekelőtte bővölködtünk — lehetetlen Belgiomnak az éhséget el kerülni, már is olly roszíz kenyeret sütnék a' sütők, hogy a' leg éhe- sebb ember is allig emésztheti meg.

Az az Angliai nyelv tanító mester, a' kire esett vala a' szegény Végheli kapitány meg öiete- tése miatt, az első gyanúság, ártatlannak lenni találtatván, szabadon bocsátatott.